

— **Narodowy Zasób Biblioteczny w Wojewódzkiej
Bibliotece Publicznej im. Witolda Gombrowicza w Kielcach**

DOI: 10.36155/NK.23.00001

Andrzej Dąbrowski, Bożena Piasecka

andrzej.dabrowski@wbp.kielce.pl

sekretariat@wbp.kielce.pl

notes 23_2021
konserwatorski

Summary: Andrzej Dąbrowski, Bożena Piasecka, *National Library Resource in the Witold Gombrowicz Voivodeship Public Library in Kielce*

By the regulation of September 16th, 2016, the Minister of Culture and National Heritage of Poland included the collection of books from the Deskur family library in Sancygniów in the Świętokrzyskie Voivodeship into the National Library Resource. In the collection there are 2,677 volumes, including 314 early printed books – they used to be part of the Sancygniów collection, which numbered about 6,000 volumes. In 2009, the collection became the property of the Voivodeship Public Library in Kielce following the agreement negotiated with the heirs of Andrzej Deskur, the late owner of the library.

The text describes the collection, as well as provides information on the provenance of books and on the history of the creation of the library in the palace in Sancygniów. It also contains information about Andrzej Deskur, collector, creator of the library, and enthusiast of Polish literary tradition, who spent part of his extraordinary life in exile in Siberia. The Witold Gombrowicz Voivodeship Public Library in Kielce not only acquired the rights to the collection, but also took responsibility for its preservation. The text also includes a short description of the conditions and procedures that assure good preservation of the Deskur library.

— Kolekcja Sancygniowska

Narodowy Zasób Biblioteczny w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej im. Witolda Gombrowicza w Kielcach to zbiór starych druków oraz książek z XIX i początku XX wieku, tworzący Kolekcję Sancygniowską.

Zaczątkiem kolekcji były zbiory rodziców Andrzeja Deskura, twórcy biblioteki sancygniowskiej – Jana i Barbary z Grzymałów z Rudy Talubskiej, a także jego brata – Jana, od którego Andrzej Deskur odkupił majątek w Sancygniowie. Andrzej Deskur kompletował bibliotekę z nastawieniem na gromadzenie dzieł poświęconych przeszłości narodowej. Jego spadkobiercy uzupełnili zbiory o książki z dziedziny, które ich szczególnie interesowały. Syn Andrzeja – Józef interesował się literaturą i sztuką, następcy uzupełniali zbiory o dzieła z zakresu rolnictwa, leśnictwa, medycyny i przyrody.

Andrzej Deskur (1825–1903) od młodości angażował się w działalność niepodległościową. Najpierw w szkole średniej w Łukowie, działając w nielegalnym kole młodzieżowym, potem w roku 1846 biorąc udział w działaniach spiskowych, które miały wywołać powstanie przeciw zaborcom. Policja wpadła na trop spisku. Andrzej Deskur został zatrzymany i postawiony przed sądem wojennym. Został skazany na śmierć przez powieszenie. W ostatniej chwili egzekucję wstrzymano, a ułaskawionego spiskowca zesłano dożywotnio na ciężkie roboty. Znalazł się w Akatui, gdzie pracował w kopalni. W 1851 roku wysłano go na tzw. zamieszkanie do Permu, a potem do Wiatki. W 1859 roku powrócił do kraju.

Rok później stał się właścicielem Sancygniowa, rodzinnego majątku położonego niedaleko Pińczowa. Ożenił się, a w latach 1861–1862 urodzili się jego synowie: Józef i Antoni.

W 1863 roku włączył się w działania związane z powstaniem styczniowym. Był najpierw naczelnikiem w powiecie miechowskim, a następnie organizatorem wojskowym województwa krakowskiego. Rok później Andrzeja Deskura uwięziono w Cytadeli Warszawskiej, po czym zesłano do guberni permskiej, skąd wrócił po trzech latach.

Deskur, oprócz realizowania wielu przedsięwzięć o charakterze gospodarczym i – jakbyśmy to dziś powiedzieli – biznesowym (młyn, tartak, browar, fabryka produkcji surogatu kawy z cykorii), założył bibliotekę. Przez kilkadziesiąt lat zgromadził około 4000 tomów. Po wybudowaniu pałacu w Sancygniowie, zbiory umieszczono w przeznaczonym na ten cel pomieszczeniu. Deskur zbierał przede wszystkim książki historyczne. Zależało mu na tym, by Polacy poznawali historię prawdziwą. Księgozbiór, powiększany przez syna Józefa, liczył z czasem 6000 woluminów.

Historia obeszła się z dziełem Andrzeja Deskura niezwykle brutalnie. W 1945 roku majątek skonfiskowano na mocy dekretu o reformie rolnej. Biblioteka obrabowana z części zbiorów została wyniesiona z pałacu. Później przekazano ją do biblioteki publicznej w Kielcach.

Biblioteka sancygniowska tworzona przez kolejne pokolenia rodziny Desków jest przykładem biblioteki dworskiej, z której korzystała nie tylko rodzina, lecz także sąsiedzi, przyjaciele, okoliczna ludność. Zbiory udostępniał Andrzej Deskur i jego syn Józef. W końcu XIX wieku władze carskie zrewidowały księgozbiór. Kilkaset tomów zarekwirowano, zostały wywiezione do Petersburga, a rodzinie zabroniono udostępniania pozostałych książek. Profesor Juliusz Nowak-Dłużewski, historyk literatury, dyrektor Biblioteki Wojewódzkiej i Muzeum Świętokrzyskiego w Kielcach, profesor Uniwersytetu Warszawskiego, który po wojnie zajmował się zbiorami podworskimi, wspominał: „Rzecz charakterystyczna, że Deskurowie udostępniali badaczom przedwojennym swoje muzeum i bibliotekę; był to arcyzadki ewenement w naszych przedwojennych stosunkach, kiedy to ziemiaństwo polskie prowadziło styl życia bardzo ekskluzywny, nie dopuszczając do siebie ludzi »bez tradycji«, »bez manier«”¹.

Od lat pięćdziesiątych kolekcja przechowywana i udostępniana jest w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej w Kielcach. W latach 2005–2009 na podstawie ugód zawartych 24 lutego 2005 roku oraz 15 października 2009 roku w Sądzie

1 J. Nowak-Dłużewski, *Historia pewnej pracy w terenie*, [w:] tenże, *Z historii polskiej literatury i kultury*, Instytut Wydawniczy PAX, 1967, s. 225.

Rejonowym w Kielcach księgozbiór sancygniowski przeszedł na własność Biblioteki. Ugody podpisali Stanisław Deskur oraz Andrzej Dąbrowski, dyrektor Biblioteki.

Książki pochodzące z Sancygniowa, majątku rodziny Deskurów, stały się częścią Narodowego Zasobu Bibliotecznego na podstawie rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 16 września 2016 roku. Kolekcja jest ujęta w ewidencji elektronicznej i opracowana w katalogu Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej im. Witolda Gombrowicza w Kielcach.

Charakterystyka księgozbioru

Księgozbiór rodziny Deskurów przed wojną liczył około 6000 książek, w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej w Kielcach przechowywanych jest 2677 wol., w tym 314 starych druków. Najwięcej, bo 2363 pozycje pochodzą z wieku XIX, 295 woluminów datowanych jest na wiek XVIII, 18 książek pochodzi z XVII stulecia i jedna z wieku XVI. Są to głównie polonica, które stanowią ponad 70% wszystkich książek. Szczególnie wyraźnie ta proporcja widoczna jest w przypadku starych druków – 159 tytułów to polonica, a tylko 57 – druki obce. Najstarszym dziełem z Kolekcji Sancygniowskiej jest *Chronica sive historiae Polonicae compendiosa... descriptio* Jana Herburta z Fulsztyna. Wydana została w Bazylei przez słynną oficynę Oporinusa w roku 1571. XVII-wieczne polonica to głównie książki o tematyce historycznej. Są to m.in. historia Polski *Historiae Polonicae plenorum* Joachima Pastoriusa z 1685 roku, kroniki Marcina Kromera z 1611 roku czy zbiór konstytucji z lat 1550–1625, pochodzący z drukarni krakowskiej Andrzeja Piotrkowczyka syna. Po śmierci założyciela drukarni, również Andrzeja, uzyskał on od króla Władysława IV prawo do drukowania zbiorowych wydań konstytucji sejmowych i statutów synodalnych. Cechą charakterystyczną tych wydań są ilustracje drzeworytnicze, rzadkie już w XVII-wiecznych wydaniach książkowych.

Wśród innych XVII-wiecznych poloniców wymienić można również dzieło Samuela Pufendorfa *Sieben Bücher von denen Thaten Carl Gustavs Königs in*

Schweden... opisujące historię panowania Karola X Gustawa, króla Szwecji z okresu drugiej wojny północnej, w tym najazdu na Polskę, zwanego „potopem szwedzkim”. Oprócz warstwy opisowej zawiera ono również część ikonograficzną – miedzioryty z planami i widokami miast, twierdz i bitew. Twórcą tych precyzyjnych rysunków był Erik Jönsson Dahlbergh, towarzyszący królowi szwedzkiemu w działaniach wojennych. Wśród ponad stu miedziorytów znajdujemy ryciny miejsc związanych z regionem świętokrzyskim. Druki obce pochodzące z wieku XVII proveniencji sancygniowskiej są głównie treści religijnej, m.in. autorstwa Antoniego Escobara y Mendozy, Johanna Friedricha Königa, Pierre’a de Besse. Ważny dział w zbiorze XVIII-wiecznych książek tworzą woluminy mówców polskich: świeckich i duchownych. Zbiór ten zawiera ponad dwadzieścia nazwisk, w tym Adama Abramowicza, Jana Nepomucena Bąkowskiego, Kaspra Balsama, Antoniego Janiszewskiego, Sebastiana Łachowskiego, Gracjana Piotrowskiego, Józefa Płochockiego, Grzegorza Zachariasiewicza, Augusta Lipińskiego, Adama Prażmowskiego, Konstantego Wolskiego, Karola Wyrwicza.

Z autorów dzieł historycznych wymienić należy Jana Długosza, Macieja Strykowskiego i Aleksandra Gwagnina. Bogato reprezentowana jest publicystyka, w tym słynne traktaty polityczne Stanisława Leszczyńskiego *Głos wolny wolność ubezpieczający*, Franciszka Ksawerego Dmochowskiego *O ustanowieniu i upadku Konstytucji polskiej 3go maja 1791*, Stanisława Konarskiego *O skutecznym rad sposobie*, Hugo Kołłątaja *Uwagi nad pismem... Seweryna Rzewuskiego...*, „*O sukcesyi tronu w Polsce rzecz krótka*”. Są w zbiorze również *Heraldyka* Wojciecha Wielądki, książki Jana Śniadeckiego oraz XVIII-wieczne gazety, takie jak „Pamiętnik Historyczno-Polityczno-Ekonomiczny” czy „Gazeta Narodowa Y Obca”.

Najobszerniejsza część kolekcji pochodzi z XIX wieku. Wśród zgromadzonych zbiorów wymienić należy wielotomowe dzieła encyklopedyczne, m.in. szesnastotomowy *Brockhaus' Conversations-Lexikon: Allgemeine deutsche Real-Encyclopädie*, *Encyklopedię kościelną* w 22 tomach czy *Encyklopedyę rolniczą* w tomach dziesięciu, pod redakcją Jerzego Alexandrowicza. Pokażną grupę

stanowią dzieła historyczne, m.in. Tadeusza Korzona, Fryderyka Krzysztofa Szlossera, Aleksandra Przeddzieckiego, Bernarda Wapowskiego, Joachima Lelewela i innych. Jest też pięciotomowa *Historia Żydów od Mojżesza do epoki obecnej* Hilarego Nussbauma oraz inne wielotomowe dzieła: Kazimierza Stronczyńskiego *Dawne monety polskie dynastii Piastów i Jagiellonów*, *Historia powszechna konia* Mariana Czapskiego i zbiór herbarzy: Ignacego Kapicy Milewskiego i Kaspra Niesieckiego. Również zainteresowania Józefa Deskura sztuką znalazły odzwierciedlenie w rodzaju gromadzonych książek. W księgozbiórze sancygniowskim, wśród innych spotkać można tytuły związane z tą tematyką, takie jak *Słownik malarzów polskich tudzież obcych w Polsce osiadłych lub czasowo w niej przebywających* Edwarda Rastawieckiego czy *Album rytownika polskiego* Joachima Lelewela. Niepoślednią część kolekcji tworzą dzieła literackie w języku polskim oraz książki obcojęzyczne. Są wśród nich także słowniki oraz pokaźny zbiór pamiętników, m.in. generała Jeziorańskiego, Józefa Wybickiego, Józefa Zajączka, Michała Ogińskiego, Kajetana Koźmiana oraz wydawnictwa wielotomowe Lucjana Siemieńskiego, Klementyny Hoffmanowej z d. Tańskiej, Jana Kochanowskiego, Juliusza Słowackiego. Na uwagę zasługują również XIX-wieczne serie wydawnicze, w tym wydanie „Bibliothèque Nationale” – serii 88 woluminów książek autorów nowożytnych i antycznych, czy też *Istorija Gosudarstva Rossijskogo* N. M. Karmazina z lat 1818–1829. Część książek z wieku XIX i początku XX – to szczególnie cenne dla nas tytuły o tematyce regionalnej. Są to m.in.: Hieronima Hilarego Łabęckiego *Górnictwo w Polsce*, *Monografia miasta Sandomierza* Melchiora Bulińskiego, Wespazjana Kochowskiego *Pisma* czy też *Sprawozdanie poselskie wygłoszone w Kielcach dnia 27 października 1907 roku przez byłego posła ziemi kieleckiej – Henryka Potockiego*.

Ślady historii na kartach starych książek

Znaki własnościowe umieszczane przez właścicieli dokumentują pochodzenie książek i są niezwykle ważnym materiałem źródłowym do badań nad dziejami księgozbioru. Na kartach książek pochodzących z Sancygniowa widnieją

pieczętki, podpisy, dedykacje. Na grzbietach niektórych z nich zachowały się również charakterystyczne żółte naklejki z numerami. Prawie wszystkie posiadają przybitą pieczętkę z napisem: „Księgozbiór Sancygniowski”, na kartach innych możemy zobaczyć owalną pieczętkę: Muzeum Sancygniowskie z herbem Deskurów – Góra Złotoskalistą oraz datą: 1917. W tym to roku Zofia z Klemensowskich Deskur, żona artysty Józefa Deskura, syna założyciela biblioteki sancygniowskiej, otworzyła w starym lamusie, który był kiedyś XVI-wieczną zbrojownią i zborem ariańskim – Muzeum Sancygniowskie. Z jego zbiorów w naszej bibliotece przechowywane są m.in.: osiemnastowieczne kazania Kasjana Korczyńskiego, druki konstytucyjne z XVII wieku oraz *Historiae polonicae libri XII, quorum sex posteriores nondum editi* Jana Długosza, wydana w Krakowie w drukarni Andrzeja Piotrkowczyka w roku 1711. Jest również kilkanaście książek z wieku XIX, w tym *Podręcznik numizmatyki polskiej* Mariana Gumowskiego, *O fabrykach ceramiki w Polsce* Gustawa Soubise-Bisiera, Jana Lachsa *Dawne łaziebnictwo krakowskie*, Stanisława Łozy *Historja Orderu Orła Białego* czy dzieło Szymona Askenazego *Napoleon a Polska*.

Innym rodzajem proveniencji, które można zobaczyć na kartach książek, są podpisy oraz dedykacje dla członków rodziny. Jedną z nich jest dedykacja pisana 27 listopada 1889 roku ręką Andrzeja Deskura, trzy dni po ślubie jego syna Józefa z Zofią z Klemensowskich². Na książce, która potem znalazła się w Muzeum Sancygniowskim, widnieje informacja: „Zosi Józiowej w dzień Jej przyjazdu do Sancygniowa 27 XI 89 r. A. Deskur”.

Kolekcja sancygniowska była kompletowana poprzez różnorodny dary i zakupy antykwaryczne. W aktach Archiwum Państwowego w Kielcach

² Józef Deskur (1861–1915), malarz, studiował w Monachium i Paryżu. Wykonał szereg ilustracji, m.in. cykl: *Sfinks, Wojna*, cykl ilustracji do *Bajek tysiąca i jednej nocy*. Malował też obrazy olejne, głównie portrety. Projektował elementy małej architektury i meble do pałacu w Sancygniowie. Ojciec, Andrzej Deskur, zaniepokojony trybem życia syna w Paryżu, gdzie prowadził bogate życie towarzyskie, ściągnął go do Polski. W Łosinie Józef poznał Zofię, po ślubie para zamieszkała w Ostrowie, potem w Sancygniowie (*Józef Deskur. Fantazji tysiąc i jedna. Katalog wystawy monograficznej*, Kielce, 2001).

zachowały się m.in. rachunki i korespondencja związana z zakupem starych ksiąg, w tym rachunki wystawione przez Księgarnię i Antykwariat K. Fiszlera w Warszawie³.

Wśród ksiązek zakupionych i ofiarowanych Deskurom znalazły się również i takie, które tworzyły wcześniej kolekcje wielkich bibliotek, a także prywatnych miłośników ksiązek. Na kartach wielu starych ksiąg widoczne są ślady historii – proveniencje dawnych właścicieli. Są to m.in. pieczęcie. Na kilkunastu księgach sancygniowskich widoczna jest pieczęć Biblioteki Zaliwańskiej. Biblioteka ta należała niegdyś do rodziny Popowskich, mających rozległe ziemie, posiadaczy majątków: Zaliwańszczyzny, Samhorodka i Lecijówki. W 1856 roku Popowscy zbankrutowali, być może wówczas stracili również i bibliotekę.

W Kolekcji Sancygniowskiej znajdują się także książki z pieczęcią Biblioteki Tulczyńskiej. Biblioteka ta należała do rodziny Potockich. Jednym z ostatnich jej właścicieli był Stanisław Szczęsny Potocki⁴, którego podpis widnieje na księdze z jego kolekcji. Oprócz skrótu imienia „Sta” i nazwiska „Potocki” umieszczone są również litery: „chwk” (chorąży wielki koronny)⁵. Na innych książkach z Tulczyzna widnieje także podpis trzeciej żony Szczęsnego – Zofii

³ Rachunek pochodzi z 24 stycznia 1928 roku, wystawiony na Zofię Deskur. Zawiera dwie pozycje: *O fabrykach ceramiki w Polsce* oraz Karola Plage *Okres Stanisława Augusta w historii numizmatyki polskiej*. Ogółem zapłacono 27 zł. Jest również list z Księgarni i antykwarni K. Fiszlera z 24 stycznia 1928 roku (Państwowe Archiwum w Kielcach, Akta Deskurów z Sancygniowa 1857–1943).

⁴ Stanisław Szczęsny Potocki (1751–1805), najbogatszy magnat Rzeczypospolitej, polityk polski o orientacji prorosyjskiej, wojewoda ruski w latach 1782–1788, generał-lejtnant wojsk koronnych 1784–1792, generał lejtnant komenderujący Dywizją Ukraińską i Podolską, członek Komisji Edukacji Narodowej w latach 1783–1792, generał artylerii koronnej w latach 1788–1792, targowiczanie – marszałek konfederacji targowickiej 1792 w Koronie, rosyjski *general-en-chef* od 1797, chorąży wielki koronny w latach 1774–1780.

⁵ Stanisław Szczęsny Potocki podpisywał się również skrótami: „gak” (generał artylerii koronnej).

Wittowej⁶, słynnej „pięknej Bitynki”⁷, bohaterki książki Jerzego Łojka⁸, która powiększyła księgozbiór o książki swojego teścia Jana Witta⁹ oraz pierwszego męża – Józefa Witta¹⁰. Pojedyncze książki z Kolekcji Sancygniowskiej mają również pieczętę z napisem „Biblioteka Wilanowska”, której początek dały księgozbiory braci Ignacego i Stanisława Kostki Potockich¹¹.

6 Zofia Potocka-Wittowa podpisała się na książce: Sophie Potocka.

7 Zofia Konstantynowna Glavani *primo voto* Witt *secundo voto* Potocka, przedstawiała się także jako Sophie de Tchelitche (Celice) (ur. 12 stycznia 1760 w Bursie, zm. 24 listopada 1822 w Berlinie) – pochodziła z rodziny greckiej osiadłej w Turcji, według legendy niewolnica sultana, słynna metresa wielu osobistości, szpieg. Ulubienica europejskich salonów; jedna z interesujących postaci polskiej historii, do której przeszła jako kobieta słynąca z wyjątkowej urody, intelektu i licznych romansów. Na salony polskie weszła jako żona Józefa Witta (w latach 1778–1798), a po rozwodzie z nim – jako trzecia żona Stanisława Szczęsnego Potockiego, którego poślubiła 17 kwietnia 1798 roku.

8 Jerzy Łojek, *Dzieje pięknej Bitynki. Opowieść o życiu Zofii Wittowej-Potockiej (1760-1822)*, Instytut Wydawniczy PAX, Warszawa 1982.

9 Skreślony podpis na karcie tytułowej książki brzmi: „Ex Cathal. Librorum Joannis de Witte”.

10 Duża biblioteka tulczyńska uległa zniszczeniu i rozproszeniu w następstwie wydarzeń politycznych i sporów rodzinnych. Jej zniszczenie zaczęło się od separacji Szczęsnego z żoną Józefą Amelią, która prawdopodobnie część książek wywiozła do Sankt Petersburga. W 1795 roku w Tulczynie stacjonowały wojska Suworowa, które także mogły przyczynić się do zubożenia księgozbioru. Po śmierci Józefy Amelii książki mogły zostać przejęte przez jedenaścioro ich dzieci, które już po śmierci Szczęsnego w 1805 roku toczyły spór o majątek z Zofią Wittową-Potocką. O tulczyńskiej kolekcji Potockich pisała Maria Strutyńska w artykule: *Stare druki proveniencji Potockich z Tulczyna w zbiorach Biblioteki Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu* – (Kujawsko-Pomorska Biblioteka Cyfrowa).

11 Przez wiele lat Biblioteka Wilanowska znajdowała się w różnych miejscach, siedzibach, w których mieszkali Ignacy oraz Stanisław Kostka Potoccy. Dopiero syn Stanisława Kostki – Aleksander zebrał zbiory w całość i sprowadził do Wilanowa – stąd jej nazwa – Biblioteka Wilanowska. W XIX wieku Biblioteka wraz z pałacem przeszła w ręce rodziny Branickich, gdzie była systematycznie powiększana. Przed wojną Adam Branicki ofiarował państwu polskiemu Bibliotekę Wilanowską, która następnie została włączona w księgozbiór Biblioteki Narodowej.

Ochrona kolekcji

Na ogół dzieła z XVI, XVII i XVIII wieku zachowały się w dobrym stanie, chociaż niektóre z nich wymagają profesjonalnej interwencji konserwatorskiej. Kilka ksiąg z kolekcji starych druków poddanych zostało już pracom renowacyjnym. Są to *Historiae polonicae libri XII, quorum sex posteriores nondum editi* Długosza z 1711 roku, *Chronica sive historiae Polonicae compendiosa... descriptio* Jana Herburta z 1571 roku oraz Stanisława Leszczyńskiego *Głos wolny wolność ubezpieczający* z 1733 [1743?] roku. Książki z wieku XIX i początku XX są systematycznie poddawane procesom odkwaszania (748 wol.) oraz drobnym naprawom introligatorskim. Dla niektórych stosujemy opakowania ochronne ze specjalnych, bezkwasowych materiałów.

Wszystkim książkom udało się stworzyć idealne warunki przechowywania w nowym budynku biblioteki, do którego przeprowadziliśmy się kilka lat wcześniej. W swojej nowej siedzibie biblioteka mogła wydzielić pomieszczenia dla najcenniejszych zbiorów, zarówno do ich przechowywania, jak i udostępniania. Od pozostałej części budynku oddziela je strefa ograniczonego dostępu dla ściśle określonej liczby osób. Specjalne pomieszczenie magazynowe, w którym umieściliśmy kolekcję zaliczoną do Narodowego Zasobu Bibliotecznego, zostało zaprojektowane tak, by można było – dzięki małej powierzchni okien i możliwości ich zaciemnienia – ograniczyć dostęp światła. Zainstalowane zostało w nim oświetlenie ograniczające promieniowanie ultrafioletowe (UV) i promieniowanie podczerwone (IR). Zbiory są monitorowane całodobowo przy wykorzystaniu systemu kamer telewizyjki dozorowej. W ochronie przeciwpożarowej wykorzystano system automatycznego wykrywania pożaru połączony bezpośrednio z monitoringiem państwowej straży pożarnej.

W magazynie zastosowano urządzenie klimatyzacji precyzyjnej firmy Tecnaair. Utrzymuje ono w sposób ciągły parametry temperatury i wilgotności powietrza przy zastosowaniu zaawansowanego sterownika mikroprocesorowego. Urządzenie wyposażone jest w sprężarkę DC z bezszczotkowym silnikiem stałoprądowym

sterowanym inwerterowo, elektroniczny zawór rozprężny EEV, wentylatory z elektronicznymi silnikami bezszczotkowymi EC, nagrzewnicę o niskiej bezwładności i mocy 6 KW, nawilżacz parowy (3 kg) i skraplacz ACC oraz kartę komunikacji RS 485 ModBus.